

УДК 336.025

DOI: 10.60022/2(2)-13S

Ваховська Аліса Андріївна

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Державний податковий університет, Україна

Vakhovska Alisa

higher education applicant at the first (Bachelor's) level

State Tax University, Ukraine

ORCID ID: 0009-0001-1728-3671

Мельничук Ганна Сергіївна

кандидат економічних наук

доцент кафедри управління та бізнес-адміністрування

Державний податковий університет, Україна

Melnychuk Hanna

Candidate of Economic Sciences

Associate Professor of the Department of Management and Business Administration

State Tax University, Ukraine

ORCID ID: 0000-0002-0640-0334

ЕЛЕКТРОННЕ РЕЗИДЕНТСТВО ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК БІЗНЕСУ ТА СПЛАТУ ПОДАТКІВ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню явища електронного резидентства та його впливу на розвиток бізнесу в країні, систему оподаткування та сплату податків. Проаналізовано ключові переваги для окремої країни від запровадження електронного резидентства, а також пов'язані з цим перешкоди та виклики для держави у сфері кібербезпеки, податкової гармонізації та фінансового моніторингу. Розкрито позитивний досвід Естонії у запровадженні електронного резидентства. Розглянуто питання запровадження електронного резидентства в Україні. Окреслено можливості та вигоди від інтеграції технологій великих даних (Big Data) з електронним резидентством.

Ключові слова: електронне резидентство, е-резиденти, ведення бізнесу, податкова оптимізація, сплата податків, уникнення подвійного оподаткування.

ELECTRONIC RESIDENCY AND ITS IMPACT ON BUSINESS DEVELOPMENT AND TAX PAYMENT

Abstract. The desire to eliminate the negative manifestations of increased competition for capital and human resources in the globalized economic world and to create a favorable climate for attracting investment and business development encourages modern states to search for and implement new tools and innovative practices, including e-residency. The growing popularity of the latter in our time is also due to the active development of information and communication technologies, the digitalization of economic processes and the growth of the mobility of capital and labor resources.

The article is devoted to the study of the phenomenon of e-residency and its impact on the development of business in the country, the taxation system and tax payment. The key benefits for a particular country from the introduction of e-residency are analyzed, as well as the associated obstacles and challenges for the state in the field of cybersecurity, tax harmonization and financial monitoring.

The positive experience of Estonia in the introduction of e-residency is revealed. It was determined that Estonia created conditions for optimizing tax payments for non-residents outside their main jurisdiction, without violating the rules and requirements of BEPS. And the privileges of the virtual presence of e-residents in the EU, unhindered access to digital services and services became an advantage of introducing e-residency in Estonia.

The issue of introducing e-residency in Ukraine was considered. It was emphasized that the key aspect of the successful implementation of e-residency in Ukraine is the creation of a transparent and effective taxation system for e-residents. The opportunities and benefits of integrating Big Data technologies with e-residency

were outlined. It was substantiated that the successful implementation of e-residency allows countries to attract foreign investment, create new business opportunities and increase the transparency of financial flows.

Keywords: e-residency, e-residents, doing business, tax optimization, tax payment, avoidance of double taxation.

Постановка проблеми. Прагнення нівелювати негативні прояви посиленої конкуренції за капітал і людські ресурси в глобалізованому економічному світі та створити сприятливий клімат для залучення інвестицій та розвитку бізнесу спонукають сучасні держави до пошуку й впровадження нових інструментів та інноваційних практик, серед яких і електронна резидентність. Зростання популярності останньої в наш час зумовлено й активним розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, цифровізацією економічних процесів та зростанням мобільності капіталу та трудових ресурсів. Важливість найбільш ефективного застосування переваг електронної резидентності з позицій активізації розвитку бізнесу в країні, створення сприятливого податкового клімату та водночас мінімізації потенційних ризиків ухилення від оподаткування, фінансового шахрайства, загроз для фінансової безпеки країни тощо актуалізує подальші наукові дослідження окресленої проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання електронного резидентства стало об'єктом дослідження численних експертів і вчених у галузі цифрової економіки, міжнародного права та податкової політики. Зокрема, в роботах таких дослідників, як Д. Броуді та К. Фрідман, висвітлюються перспективи та виклики, пов'язані з впровадженням цієї концепції, а в роботі Л. Петерсона наголошено на потенційному впливі електронного резидентства на податковий суверенітет держав та глобальну боротьбу з ухиленням від сплати податків. Значна увага науковців приділена вивченню досвіду Естонії та інших країн у використанні механізму електронного резидентства та можливості його впровадження у вітчизняну практику. Зокрема, варто відзначити праці таких вчених як, Н. Синютка, О. Червінська, В. Гоменюк, Д. Астахов, М. Вітюк, З. Пічкурова та ін. Враховуючи суттєві зміни підходів до ведення бізнесу під впливом розвитку цифрових технологій, насамперед технологій штучного інтелекту, наявність дискусійних питань щодо векторів трансформації оподаткування на глобальному рівні, актуальними є подальші поглиблені дослідження переваг, викликів і загроз електронного резидентства з позицій розвитку бізнесу в окремій країні та забезпечення належної сплати податків.

Метою статті є аналіз наслідків введення електронного резидентства в окремій країні, його впливу на розвиток бізнесу та сплату податків, створених переваг, викликів і потенційних загроз.

Виклад основного матеріалу. Електронне резидентство є революційним явищем у сфері цифрової ідентичності та податкової політики, яке здатне змінити глобальний ландшафт ведення бізнесу. Його суть полягає у наданні особам, які не є громадянами певної країни, офіційного статусу резидента у цифровому середовищі [1]. Це надає можливість використовувати електронний підпис, реєструвати компанії, вести бізнес у відповідній юрисдикції без фізичної присутності. Такий підхід спрощує вихід на міжнародні ринки, що особливо важливо у добу цифрової глобалізації.

Передумовою появи електронного резидентства стало стрімке зростання глобальної цифрової економіки та цифровізації фінансових операцій, що зумовило потребу в нових, ефективних механізмах ведення міжнародного бізнесу. Першим державним проєктом у цьому напрямку стала ініціатива Естонії [2] у 2014 році, яка дозволила підприємцям з усього світу отримувати доступ до європейського ринку через естонську цифрову інфраструктуру, що включає електронний підпис, дистанційне керування компаніями та інтеграцію у фінансову систему ЄС. Ця програма швидко продемонструвала успішність, привабивши тисячі підприємців та стартапів, що прагнули працювати у прозорому правовому полі з мінімальними бюрократичними перешкодами. Успіх естонської моделі спричинив хвилю зацікавленості серед інших країн. Експерти та урядовці Литви, Азербайджану, України, а також деяких країн Близького Сходу та Азії почали вивчати можливості впровадження подібних ініціатив, адаптуючи їх під власні правові та економічні реалії. При цьому кожна держава стикається з викликами у сфері кібербезпеки, податкової гармонізації та фінансового моніторингу, що вимагає детального регулювання та міжнародної координації [3].

Введення електронного резидентства, як і будь-якої нової ініціативи, супроводжується численними викликами та перешкодами. А їх подолання виступає важливим етапом на шляху розвитку цієї концепції [2]. Однією з перших і найбільших перешкод стала юридична невизначеність. У багатьох країнах не існувало чітко визначених законів та нормативних актів щодо цифрових резидентів і правових наслідків таких статусів. Відсутність чіткої правової бази ставала серйозною перешкодою для

запуску таких ініціатив. Багато держав не мали досвіду у регулюванні цифрових ідентичностей або роботи з електронними підписами, що ускладнювало впровадження таких проєктів.

Естонія, першою у світі, вирішила цей виклик, створивши чітку та прозору правову базу для електронного резидентства. В країні було розроблено правові механізми для інтеграції е-резидентів у національну економіку, зокрема у частині ведення бізнесу, оподаткування та банківських послуг. Варто відзначити проведену в цій країні реформу корпоративного податку, значні успіхи у побудові ефективного цифрового податкового адміністрування, у використанні електронної системи подачі податкової звітності. Було переведено в онлайн-режим і максимально спрощено усі відносини компаній з органами державної влади [4]. Тобто, в країні було проведено колосальну роботу, спрямовану на зниження адміністративного тиску на платників податку, було спрощено правила інкорпорування бізнесу, введено цифрові юридичні сервіси та рішення тощо [5, с. 368].

Важливою складовою цієї роботи стало укладання угод з іншими країнами для уникнення подвійного оподаткування окремих видів доходів та встановлення механізмів фінансової прозорості, що забезпечувало збереження законності бізнесу в міжнародному контексті. Тобто, в Естонії було створено умови для оптимізації податкових платежів для осіб-нерезидентів поза межами їх основної юрисдикції, не порушуючи при цьому правил і вимог BEPS. А привілеї віртуальної присутності е-резидентів на території ЄС, безперешкодний доступ до цифрових послуг і сервісів згідно з Директивою ЄС про Єдиний цифровий ринок (простір) стали перевагою запровадження електронної резидентності в Естонії. Значною мірою саме за допомогою програми електронної резидентності Естонії вдалося збільшити кількість платників податків (за рахунок збільшення віртуальної кількості населення або юридичних осіб як платників податків) і розширити тим самим базу оподаткування, що забезпечило поступове зростання надходжень податків до бюджету [6, с. 107].

Друга велика перешкода полягала у забезпеченні безпеки цифрових транзакцій та захисту персональних даних. З огляду на високу ймовірність кіберзлочинності та загрози зловживанням цифровими ідентичностями, необхідно було створити систему, здатну захистити дані е-резидентів від несанкціонованого доступу. Уряди країн, що впроваджували електронне резидентство, були занепокоєні з приводу можливості шахрайства, використання підроблених документів чи навіть відмивання грошей через іноземних резидентів [7].

Відзначимо, що в Естонії було розв'язано це питання завдяки розвитку національної цифрової інфраструктури. Зокрема, було створено систему безпечних електронних підписів і реєстрацій, заснованих на блокчейн-технологіях, що забезпечило високу ступінь захисту особистої інформації та фінансових даних. Кожен е-резидент отримував персональний цифровий ID, що дозволяє підписувати документи, здійснювати фінансові операції та взаємодіяти з органами влади, гарантуючи безпеку цих процесів [8].

Третім серйозним бар'єром стали економічні та податкові труднощі. Сформована міжнародна система оподаткування не була готова до такого швидкого розвитку цифрової економіки, і багато країн зіштовхнулись із труднощами у визначенні правил оподаткування для е-резидентів. Часто виникали ситуації, коли компанії, створені е-резидентами, знаходилися під подвійним оподаткуванням, що обмежувало їхню здатність до розвитку. Інші питання стосувалися контролю за фінансовими потоками, а також інтеграції в міжнародну економічну систему.

У відповідь на ці виклики естонський уряд активно працював над укладанням угод з іншими країнами щодо уникнення подвійного оподаткування, а також створенням сприятливого податкового середовища для е-резидентів. Це дозволило подолати багато економічних бар'єрів і залучити підприємців з усього світу. Важливим аспектом стало інтегрування естонської фінансової системи в глобальну мережу, що дозволяло е-резидентам безперешкодно проводити фінансові операції через міжнародні банки та платіжні системи [9].

Тобто, можна відзначити, що основні перешкоди при впровадженні електронного резидентства були подолані завдяки зусиллям з розробки нової правової та технічної інфраструктури, яка гарантувала безпеку, легальність і ефективність цього процесу. Важливим моментом стало також створення міжнародного консенсусу щодо оподаткування та боротьби з фінансовими злочинами. Поступова інтеграція е-резидентів у світову економіку, разом з удосконаленням правових норм і цифрових технологій, дозволила країнам, як-от Естонія, стати піонерами у розвитку електронного резидентства, і цей досвід почали вивчати та адаптовувати інші держави. Також слід відмітити, що перешкоди, з якими стикалися пілотні країни, не стали непереборною перепорою для реалізації концепції електронного резидентства, а швидше стимулювали пошук інноваційних рішень, які забезпечили успіх цієї ініціативи

в глобальному масштабі.

Однією з найбільш дискусійних тем, пов'язаних з електронним резидентством, є його потенційний вплив на офшорні зони та трансформацію підходів до податкового планування. Традиційно офшорні юрисдикції використовувалися компаніями для податкової оптимізації, оскільки пропонували низькі ставки або повну відсутність оподаткування, що давало змогу мінімізувати податкові витрати. Однак міжнародний тиск на такі юрисдикції суттєво зріс, особливо після впровадження ініціатив ОЕСР щодо боротьби з розмиванням податкової бази та виведенням прибутків (BEPS). Країни Європейського Союзу, США та інші провідні держави світу запровадили жорсткіші вимоги до фінансової прозорості, обміну податковою інформацією та реєстрації кінцевих бенефіціарів. Це, в свою чергу, змушує компанії переглядати свої бізнес-моделі та шукати нові альтернативи [10]. Електронне резидентство може стати такою альтернативою, оскільки воно поєднує зручність ведення бізнесу з офіційною податковою реєстрацією. Наприклад, у випадку з Естонією е-резиденти можуть відкривати компанії та сплачувати корпоративний податок за прозорими правилами, що дозволяє їм працювати в легальному полі без необхідності використовувати офшори. Важливо відзначити, що така модель забезпечує баланс між гнучкістю бізнесу та дотриманням податкових норм. Однак питання податкового навантаження та подвійного оподаткування залишається ключовим викликом, особливо для підприємств, які проживають у країнах з високими ставками податків. Тому для ефективного поширення електронного резидентства необхідно вдосконалювати міжнародні угоди про уникнення подвійного оподаткування та забезпечувати зрозумілі механізми оподаткування для цифрових підприємств.

Електронне резидентство має як переваги, так і виклики, що визначають його вплив на глобальний бізнес. Однією з головних переваг є доступ до міжнародних ринків без бюрократичних перепон. Завдяки цьому підприємці можуть реєструвати компанії та здійснювати транзакції, не проходячи складних процедур та не витрачаючи час на фізичну присутність у країні резидентства. Крім того, електронне резидентство забезпечує можливість спрощеного податкового адміністрування, що дозволяє підприємствам фокусуватися на розвитку, а не на вирішенні регуляторних питань [11].

Ще однією перевагою є підвищення довіри між підприємцем та партнерами. Реєстрація бізнесу у розвиненій юрисдикції автоматично підвищує репутацію компанії та спрощує співпрацю з міжнародними контрагентами. Це особливо важливо для стартапів та малого бізнесу, які прагнуть швидко залучати інвестиції та виходити на нові ринки.

Проте існують і суттєві виклики для країни від введення електронного резидентства. Одним із найбільших є фінансова безпека. Деякі банки обмежують доступ е-резидентів до фінансових послуг через побоювання щодо відмивання грошей та шахрайства. Це може створювати складнощі для підприємств, які бажають користуватися банківськими рахунками та іншими фінансовими інструментами.

Податкове законодавство також залишається критичним питанням. Якщо країна е-резидентства надає сприятливі податкові умови, а країна фактичного проживання підприємця вимагає сплати додаткових податків, це може створювати правову невизначеність та потенційні конфлікти з податковими органами. У таких ситуаціях виникає ризик подвійного оподаткування, що може нівелювати переваги електронного резидентства.

Ще одним викликом є відсутність єдиного міжнародного підходу до регулювання електронного резидентства. Різні країни мають власні законодавчі підходи, що може ускладнювати інтеграцію цієї концепції в загальну систему міжнародної економіки. Також досить часто висловлюються побоювання, що електронне резидентство може використовуватися для ухилення від податків, а тому це може призвести до посилення регуляторного контролю та нових обмежень [1].

Тобто, не зважаючи на те, що електронне резидентство відкриває широкі можливості для підприємств, його подальший розвиток залежатиме від здатності держав створювати збалансоване регулювання, яке сприятиме розвитку цифрової економіки без створення загроз для фінансової стабільності та податкової системи.

З точки зору інноваційного підходу, електронне резидентство може слугувати основою для створення нової моделі глобального цифрового громадянства. Якщо концепція буде розвиватися і підтримуватися міжнародними організаціями, можливо, у майбутньому з'являться спеціальні цифрові юрисдикції, які об'єднають бізнес-спільноти на глобальному рівні. Такі юрисдикції можуть бути створені державами або міжнародними організаціями та забезпечувати підприємцям інструменти для ведення бізнесу незалежно від їх фізичного розташування. Важливим прикладом такої еволюції є те, що деякі країни вже починають експериментувати з цифровими валютами та блокчейн-рішеннями для

управління ідентифікацією громадян і фінансовими операціями.

Практичний досвід показує, що електронне резидентство вже приносить позитивні результати у країнах, які активно впроваджують цю ініціативу. Наприклад, у Естонії наразі налічується понад 120 тисяч е-резидентів, які створили тисячі компаній та зробили значний внесок у розвиток економіки країни. Це демонструє, що електронне резидентство не лише спрощує ведення бізнесу, а й може стати потужним інструментом для залучення іноземних інвестицій [10].

Важливим питанням залишається подальший розвиток концепції електронного резидентства у світлі глобальних змін у податковій політиці. В Україні вже існує законодавча база щодо впровадження електронного резидентства [12], зокрема відповідні програми, які дозволяють нерезидентам реєструвати бізнес дистанційно, хоча остання повною мірою не запрацювала у зв'язку з початком війною. Це відкриває значні можливості для залучення іноземного капіталу, створення нових робочих місць і збільшення податкових надходжень. Однак, для повноцінного впровадження електронного резидентства необхідно вирішити низку викликів, серед яких правова невизначеність, необхідність гармонізації з міжнародними податковими угодами, ризики кіберзлочинності та забезпечення фінансової безпеки.

Один із ключових аспектів успішного впровадження електронного резидентства в Україні – це створення прозорої та ефективної системи оподаткування для е-резидентів. Необхідно розробити спеціальний податковий режим, який дозволить уникнути подвійного оподаткування та надасть конкурентні умови для ведення бізнесу. Крім того, важливим фактором є модернізація цифрової інфраструктури, що включає захищені платформи для реєстрації, ведення бізнесу та банківського обслуговування. Україна може використати досвід Естонії, адаптуючи його до своїх умов, включаючи інтеграцію блокчейн-технологій для підвищення рівня безпеки та прозорості операцій [2].

Ще одним важливим напрямком є міжнародна співпраця та адаптація до вимог глобального ринку. Визнання українського електронного резидентства на міжнародному рівні, укладання угод із ключовими економічними партнерами та створення механізмів правового захисту для резидентів сприятимуть зростанню довіри та популярності програми.

Тобто, якщо Україна зможе ефективно розвинути систему електронного резидентства, враховуючи виклики та застосовуючи найкращі міжнародні практики, вона має всі шанси стати одним із ключових цифрових хабів у Європі. Це дозволить не лише залучати іноземних підприємців та інвесторів, але й стимулювати розвиток власної цифрової економіки, що сприятиме загальному економічному зростанню та інтеграції у світову цифрову спільноту.

Одним із важливих аспектів, який може значно покращити ефективність і зручність використання електронного резидентства як механізму для бізнесу та підприємців є можливість його інтеграції з великими даними (Big Data). Великий обсяг даних, що генерується внаслідок діяльності е-резидентів, зокрема їх фінансові транзакції, споживацькі звички та інші показники, може бути оброблений та проаналізований за допомогою технологій Big Data з метою оптимізації послуг, спрощення процедур і покращення взаємодії між підприємцями, урядовими органами та фінансовими установами [7]. Це сприятиме покращенню прозорості економічних процесів, включаючи подолання таких явищ, як офшорні зони.

Big Data в контексті електронного резидентства дозволяє збирати, зберігати та аналізувати величезні обсяги інформації з різних джерел, таких як фінансові транзакції, соціальні мережі, платіжні системи та інші платформи, що можуть бути використані для виявлення аномалій та ризиків. Це дозволяє побудувати більш прозору систему оподаткування та бізнес-операцій. Використання технологій Big Data також забезпечує автоматизовану верифікацію е-резидентів, що дозволяє значно знизити рівень шахрайства та уникнення оподаткування, яке є характерним для офшорних зон.

Ключова роль Big Data полягає у можливості відслідковувати всі фінансові потоки на глобальному рівні, незалежно від того, в якій країні або юрисдикції зареєстрована компанія. Це дозволяє створювати систему, що надає можливість країнам обмінюватися інформацією та забезпечує глобальний контроль за податковими зобов'язаннями компаній. Така прозорість і можливість моніторингу дозволяють скоротити використання офшорних зон, оскільки важко приховати фінансові операції або кінцевих бенефіціарів компаній. В результаті, податкові органи можуть швидше виявляти схеми ухилення від оподаткування і сприяти виведенню бізнесу з офшорів.

Завдяки Big Data можна створити системи, які допомагають виявляти компанії, які зареєстровані в країнах з низьким рівнем податків, але насправді ведуть діяльність в інших юрисдикціях, використовуючи схеми ухилення від оподаткування. Аналітика даних дозволяє побудувати більш

ефективну систему контролю за фінансовими потоками і скоротити вплив офшорних схем. Це також дозволяє створювати стратегії для інтеграції е-резидентів у міжнародну економіку, сприяючи переходу від офшорних зон до прозорих цифрових платформ, де компанії та підприємці можуть працювати легально та прозоро, сплачуючи податки відповідно до міжнародних стандартів.

Однією з можливих ініціатив є створення глобальної платформи для обміну даними між податковими органами різних країн, що дозволить більш ефективно відслідковувати доходи та фінансові операції підприємців і таким чином зменшити залежність від офшорів.

Одним із прикладів використання Big Data для боротьби з офшорними схемами є ініціативи ОЕСР щодо автоматичного обміну податковою інформацією між країнами. Технології Big Data можуть забезпечити автоматизацію цього процесу, дозволяючи здійснювати моніторинг фінансових операцій в реальному часі та відразу виявляти порушення. Це також дозволяє інтерпретувати складні фінансові дані і швидко реагувати на будь-які спроби ухилення від сплати податків. Завдяки цьому, електронне резидентство, підтримане технологіями Big Data, може значно посилити боротьбу з офшорними зонами та підвищити рівень глобальної фінансової прозорості. Це створює нову модель взаємодії між країнами, де податкові правила і вимоги є більш гармонізованими, а бізнес може працювати у легальному полі без необхідності використовувати офшори для оптимізації податків.

Висновки. Підсумовуючи проведені дослідження можна зробити висновок, що електронне резидентство є потужним інструментом цифрової економіки, який може змінити традиційні підходи до ведення бізнесу та оподаткування. Його ефективність залежить від наявності в країні розвиненої цифрової інфраструктури, чіткої законодавчої бази та міжнародного співробітництва. Успішна імплементація електронного резидентства дозволяє країнам залучати іноземні інвестиції, створювати нові можливості для підприємців та підвищувати прозорість фінансових потоків. Однак для досягнення максимального ефекту необхідно враховувати ризики подвійного оподаткування, кібербезпеки та фінансового моніторингу. Країни, які зможуть забезпечити інноваційні, безпечні та зручні умови для е-резидентів, отримають стратегічні переваги у глобальній конкуренції та зможуть створити нову модель цифрової економічної інтеграції.

Література

1. Заяць О.І., Манцулич Д.Л. Тенденції та механізми функціонування міжнародного офшорного бізнесу: еволюція, регуляторні рамки та глобальні економічні впливи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2024. № 53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2024-53-3> (дата звернення: 29.04.2025).
2. Іванський А.Й. Податкове резидентство та електронне резидентство фізичної особи: порівняльно-правова характеристика (на прикладі Естонії та України). *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2023. № 2. С. 97–103. DOI: <https://doi.org/10.32782/tnu-2707-0581/2023.2/16> (дата звернення: 29.04.2025).
3. Коваль Ю.А. Співвідношення концепцій електронного і податкового резидентства: перспективи оподаткування доходів Е-резидентів в Україні. *Право та державне управління*. 2022. №1. С. 104-111. DOI: <https://doi.org/10.32840/pdu.2022.1.15> (дата звернення: 29.04.2025).
4. Самаєва Ю. Києву слід звернути увагу не тільки на естонську модель оподаткування. *Дзеркало тижня*. 27 січня – 2 лютого 2018 р. Випуск №3. URL: https://zn.ua/ukr/macrolevel/estonskiy-pryanik-267386_.html (дата звернення: 02.05.2025).
5. Синютка Н.Г., Червінська О.С., Гоменюк В.В. Електронна резидентність та пряме оподаткування: аспекти фінансової безпеки. *Бізнес Інформ*. 2019. № 12. С. 363-369. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-12_0-pages-363_369.pdf (дата звернення: 02.05.2025).
6. Синютка Н.Г. Електронна резидентність та податок на виведений капітал як прояви деформацій фіскального простору. *ECONOMICS: time realities*. 2019. № 4 (44). С. 106-112.
7. Вдовічена Л.І. Втрата статусу податкового резидента: прогалина законодавства. *Право і суспільство*. № 1. Ч. 2. 2020. С. 102–108. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.1-2.18> (дата звернення: 29.04.2025).
8. Вітюк М. С. Податкове резидентство в епоху е-резидентства і цифрових кочівників: міжнародний досвід та український контекст. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2024. Т. 13. С. 3–14. URL: <https://doi.org/10.18523/2617-2607.2024.13.3-14> (дата звернення: 29.04.2025).
9. Е-резидентство. Національний портал Естонії. URL: <https://www.eesti.ee/en/doing-business/eresidency> (дата звернення: 29.04.2025).

10. Астахов Д. С. Роль электронного резидентства на шляху до становлення України як інвестиційно привабливої держави у світі. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2023. № 1. С. 92–98. DOI: <https://doi.org/10.32782/39221436> (дата звернення: 29.04.2025).

11. Вітюк М.С. На перетині інвестиційних віз та податкового резидентства: глобальні виклики. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія: право*. 2024. Т. 3, № 84. С. 36–42. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.84.3.5> (дата звернення: 29.04.2025).

12. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо особливостей оподаткування підприємницької діяльності електронних резидентів: Закон України № 2654-IX від 6 жовтня 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-20#Text>. (дата звернення: 02.05.2025).

References

1. Zayats O., Mantsulych D. (2024) Tendentsii ta mekhanizmy funktsionuvannia mizhnarodnoho ofshornoho biznesu: evoliutsiia, rehuliatorni ramky ta hlobalni ekonomichni vplyvy [Trends and mechanisms of functioning of international offshore business: evolution, regulatory framework and global economic impacts]. *Herald UNU. International economic relations and world economy*. № 53. URL: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2024-53-3> (accessed April 29, 2025).

2. Ivanskyi A. J. (2023) Podatkove rezydenstvo ta elektronne rezydenstvo fizychnoi osoby: porivnialno-pravova kharakterystyka (na prykladi Estonii ta Ukrainy) [Tax residence and electronic residence of a natural person: comparative and legal characteristics (example of Estonia and Ukraine)]. *Scientific notes of taurida national V.I. Vernadsky university. series: juridical sciences*. No. 2. P. 97–103. URL: <https://doi.org/10.32782/tnu-2707-0581/2023.2/16> (accessed April 29, 2025).

3. Koval Y. (2022) Spividnoshennia kontseptsii elektronnoho i podatkovoho rezydentstva: perspektyvy opodatkuvannia dokhodiv E-rezydentiv v Ukraini [The correlation of concepts of electronic and tax residents: prospects for taxation of e-residents in Ukraine]. *Law and public administration*. No. 1. P. 104–111. URL: <https://doi.org/10.32840/pdu.2022.1.15> (accessed April 29, 2025).

4. Samaeva Y. (2018) Kyiv slid zvernuty uvahu ne til'ky na estons'ku model' opodatkuvannia [Kyiv should pay attention not only to the Estonian taxation model]. *Dzerkalo Tyzhnia. January 27 – February 2, Issue No. 3*. URL: https://zn.ua/ukr/macrolevel/estonskiy-pryanik-267386_.html (accessed May 02, 2025).

5. Synyutka N.G., Chervinska O.S., Gomenyuk V.V. (2019) Elektronna rezydentnist' ta pryame opodatkuvannia: aspekty finansovoyi bezpeky [Electronic residency and direct taxation: aspects of financial security]. *Business Inform*. No. 12. P. 363–369. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-12_0-pages-363_369.pdf (accessed May 02, 2025).

6. Synyutka N.G. (2019) Elektronna rezydentnist' ta podatok na vyvedenyy kapital yak proyavy deformatsiy fiskal'noho prostoru [Electronic residency and tax on withdrawn capital as manifestations of deformations of the fiscal space]. *ECONOMICS: time realities*. No. 4 (44). P. 106–112. (accessed May 02, 2025).

7. Vdovichen L. I. (2020) Vtrata statusu podatkovoho rezydenta: prohalyna zakonodavstva [Loss of tax resident status: gaps legislation]. *Law and society*. Vol. 2, no. 1. P. 102–108. URL: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.1-2.18> (accessed April 29, 2025).

8. Vitiuk M. (2024) Podatkove rezydentstvo v epokhu e-rezydentstva i tsyfrovyykh kochivnykiv: mizhnarodnyi dosvid ta ukrainskyi kontekst [Tax residence in the era of e-residency and digital nomads: international experience and ukrainian context]. *NaUKMA research papers. law*. Vol. 13. P. 3–14. URL: <https://doi.org/10.18523/2617-2607.2024.13.3-14> (accessed April 29, 2025).

9. E-Residency. National Portal of Estonia. Available at: <https://www.eesti.ee/en/doing-business/eresidency> (accessed April 29, 2025).

10. Astakhov D. S. (2023) Rol elektronnoho rezydentstva na shliakhu do stanovlennia ukrainy yak investytsiino pryvablyvoi derzhavy u sviti [The role of e-residency on the way to becoming ukraine as an investment-attractive country in the world]. *Actual problems of native jurisprudence*. No. 1. P. 92–98. URL: <https://doi.org/10.32782/39221436> (accessed April 29, 2025).

11. Vitiuk M. S. (2024) Na peretyni investytsiinykh viz ta podatkovoho rezydentstva: hlobalni vyklyky [At the intersection of investment visas and tax residency: global challenges]. *Uzhhorod national university herald. series: law*. Vol. 3, no. 84. P. 36–42. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.84.3.5> (accessed April 29, 2025).

12. On amendments to the Tax Code of Ukraine and some other laws of Ukraine regarding the features

of taxation of entrepreneurial activities of electronic residents: *Law of Ukraine No. 2654-IX of October 6, 2022*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-20#Text>. (accessed May 02, 2025).